

Buurtinformatienetwerken – nieuwe omzendbrief 2.7.2001

Deze omzendbrief vervangt punt II van de omzendbrief I/VSPP/8 van 9 april 1998 betreffende de buurtinformatienetwerken. De overige behandelde onderwerpen van de omzendbrief I/VSPP/8 blijven onverkort gelden.

I. 1. Definitie en doelstelling:

Een **Buurtinformatienetwerk** is een **gestructureerd samenwerkingsverband** tussen burgers en de lokale politie in een afgelijnd gebied dat bijdraagt tot volgende doelstellingen:

- Het **verhogen** van het **algemeen veiligheidsgevoel**
- Het **bevorderen** van de **sociale controle**
- Het **verspreiden** van de **preventiegedachte**

I. 2. Om deze doelstellingen te bereiken zal een BIN

1. Wederzijds informatie uitwisselen tussen de politie en de Bin-medewerkers en dit via een vooraf besproken communicatieplan.
2. Preventietips verspreiden.

Een buurtinformatienetwerk is dus geen groepering van mensen die toezichtrondes of patrouilles uitvoert en dit al dan niet samen met de politie. Dit zouden immers rechtstreekse inbreuken zijn op de wet op de private militias en geven derhalve aanleiding tot gerechtelijke vervolging.

Het is wel een middel om efficiënter te communiceren ten behoeve van een aantal welomschreven doelstellingen, dat geïmplementeerd wordt wanneer welbepaalde omstandigheden dit nodig én mogelijk maken.

BIN-medewerkers hebben geen enkel privilege tegenover andere burgers. Het inschakelen van het netwerk is een stimulans tot het nemen van preventieve maatregelen en een aanzet tot een verhoogde graad van waakzaamheid en opmerkzaamheid.

In die zin stemt de filosofie van de basispolitiezorg perfect overeen met de werking van een BIN. Het kan hier een wezenlijk onderdeel van uitmaken maar ontslaat u geenszins van de opdracht om alle principes van de basispolitiezorg bij de bevolking invulling te geven.

De naam Buurt Informatienetwerk (kortweg BIN) mag enkel gegeven worden aan deze vormen van samenwerking die voldoen aan alle principes zoals vastgelegd in deze omzendbrief. Dit kan uiteraard worden aangevuld met de naam die verwijst naar de specifieke locatie waar het BIN actief is.

Onder een gestructureerd samenwerkingsverband moet begrepen worden:

Een samenwerkingsverband waarbij via regelmatig overleg tussen de BIN-medewerkers en de lokale politie, bepaald wordt hoe, op welk tijdstip en welke informatie tot bij de politie dient te komen en op welke wijze de lokale politie op haar beurt bepaalde informatie ter beschikking stelt aan het BIN. Hiervoor dient een communicatieplan te worden uitgewerkt.

Naast de uitwisseling van informatie via het overleg moet een BIN beschikken over een communicatiestructuur waardoor het mogelijk is om snel en efficiënt informatie aan elkaar ter beschikking te kunnen stellen.

Het inschakelen van dit netwerk, dat alleen kan gebeuren op initiatief van de lokale politie, gebeurt in principe voor meldingen over (potentiële) criminaliteit en pijnpunten.

Wanneer de politie via het netwerk berichten ter beschikking stelt, is het noodzakelijk om hieraan preventieve boodschappen te koppelen.

Essentieel hierbij is ook dat over alle via het netwerk verkregen informatie feedback gegeven wordt aan het BIN.

II. 1. Wie neemt het initiatief:

De burgers:

De behoefte om een BIN op te zetten moet spontaan van de burger zelf komen en dus niet vanuit de overheid.

Lokale overheid:

Het is evident dat de lokale overheid inspeelt op de spontane behoefte van de burgers om een BIN op te richten. Daarom dient men onmiddellijk na te gaan vanwaar deze behoefte precies komt en of hiervoor, naast andere mogelijkheden, de oprichting van een BIN een goed antwoord kan zijn.

Het BIN is niet de enige oplossing wanneer de burger vraagt om meer samenwerking met de lokale politie en/of de lokale overheid. Het is dus belangrijk om als lokale overheid en politie een passend en gemotiveerd antwoord te bieden op het specifiek gestelde probleem. Het is wel zo dat de uitbouw van een goed werkend BIN ook een aanzet kan zijn om de sociale cohesie in een wijk te verstevigen.

III. Structuur van het BIN

III. 1. Wie neemt deel aan het BIN:

Het is van essentieel belang dat iedereen die binnen het gebied van het BIN woonachtig en/of werkzaam is, kan deelnemen aan het BIN.

De medewerkers van het BIN zijn allemaal vrijwilligers die zich op een positieve manier wensen in te schrijven in dit project.

III. 2. De coördinatie:

De coördinatie van een BIN gebeurt door één BIN-medewerker die gekozen wordt door de overige BIN-medewerkers. Het BIN wordt tevens begeleid door een gemandateerd politiebeambte. Deze politiebeambte wordt aangeduid door de burgemeester in samenspraak met de korpschef.

De vergaderingen van het BIN worden door beiden (de coördinator en de gemandateerde politiebeambte) voorgezeten.

III.2.1. De coördinator

De coördinator heeft de rol van tussenpersoon en vast aanspreekpunt voor de opvolging van het BIN. Hij/zij wordt uiteraard in de eerste plaats geacht om alle afspraken en geldende regels te respecteren en er op toe te zien dat de overige BIN-medewerkers dit ook doen. De gemandateerde politiebeambte zal in geval van onregelmatigheden ingelicht worden door de coördinator.

De coördinator is niet het aanspreekpunt voor veiligheidsproblemen in de betrokken straat of wijk en mag zich ook niet als dusdanig uitgeven. Deze rol komt exclusief toe aan de lokale politie en de burgemeester. De coördinator dient dan ook ten allen tijde het principe van het passend doorverwijzen te hanteren. D.w.z. dat hij/zij zoveel mogelijk rechtstreeks dient door te verwijzen naar de desbetreffende diensten en zo min mogelijk zelf zal optreden als tussenpersoon.

De coördinator dient te beschikken over een bewijs van goed gedrag en zeden.

III.2.2. De gemandateerde politiebeambte

- Begeleidt het BIN en pleegt regelmatig overleg met de coördinator.
- Waakt over de werkzaamheden van het BIN.
- Ondersteunt het BIN door het versterken van kwaliteitsvolle preventieve boodschappen.
- Is de verbindingspersoon tussen het BIN en de overheid.

III. 3. Communicatie:

Hoe de communicatie tussen de lokale politie en het BIN verloopt, wordt bepaald door een vooraf opgemaakt communicatieplan.

Burgers die participeren aan het netwerk melden misdrijven en verdachte gedragingen enkel en alleen aan de politie en brengen de andere medewerkers van het BIN hiervan niet op de hoogte. De lokale politie beoordeelt of en welke informatie aan het BIN ter beschikking gesteld wordt.

De lokale politie dient er zorg voor te dragen dat er een degelijke feedback verzekerd wordt naar het BIN toe betreffende de binnen het netwerk verkregen informatie. Dit is uitermate belangrijk voor de motivatie van de BIN-medewerkers.

BIN-medewerkers mogen de informatie, verkregen via het netwerk, enkel en alleen gebruiken voor de doelstelling en de werking van het netwerk.

Geregeld zullen de BIN-medewerkers ook bijeenkomen om een permanente opvolging te verzekeren. Bij deze gelegenheid zal de gemandateerde politiebeambte niet alleen zorgen voor de nodige feedback, maar ook de nodige preventietips onder de aandacht brengen.

Interne communicatie (tussen BIN-medewerkers onderling) is in de eerste plaats een taak van de coördinator.

Externe communicatie (vb. media, de buurt, enz.) kan enkel in onderling overleg en mits inhoudelijke goedkeuring van de gemandateerde politiebeambte die in dat geval de goedkeuring vraagt aan de lokale administratieve en gerechtelijke overheid.

De geregelde verspreiding van een krantje of nieuwsbrief waarin de activiteiten van het BIN objectief worden toegelicht en preventietips worden opgenomen is aan te bevelen. De lokale overheid dient wel te waken over de inhoud van dit krantje. Dit kan zowel voor de BIN medewerkers als voor de betrokken buurtbewoners een welkom instrument zijn om de doelstellingen van het BIN mede te bereiken.

III. 4. De activering van het netwerk:

De politie kan via allerlei kanalen (burgers, de coördinator, BIN-medewerkers, AIK, 101...) informatie krijgen die nuttig kan zijn om aan de BIN's ter beschikking te stellen. De lokale politie is de enige die gemachtigd is om de informatie te sturen, de inhoud ervan te bewaken en het netwerk op te starten.

De lokale overeenkomst en het daaraan gekoppelde communicatieplan bepaalt de wijze waarop deze informatie verder tot bij de BIN-medewerkers komt. Verspreiding van berichten onder de BIN-medewerkers kan dus enkel op aangeven van de lokale politie.

Het is essentieel dat de coördinator hiervan steeds in kennis gesteld wordt. Anderzijds is het noodzakelijk teneinde opvolging, evaluatie en maximale feedback te garanderen, dat ook de gemandateerde politiebeambte steeds geïnformeerd wordt over alle informatie die aan het BIN ter beschikking werd gesteld en die vanuit het BIN verworven werd.

Om vergissingen te vermijden, is het aangewezen om eerst te overleggen met de coördinator wanneer een bericht aan het BIN ter beschikking wordt gesteld om meteen te weten of en onder welke voorwaarde dit bericht tot bij de BIN-medewerkers zal komen. Het kan natuurlijk zijn dat bepaalde communicatiesystemen en expliciete afspraken het mogelijk maken dat berichten meteen van bij de lokale politie tot bij alle medewerkers van het betreffende BIN komen.

IV. Verantwoordelijkheid:

Het BIN zal een huishoudelijk reglement opmaken dat door iedere medewerker onderschreven dient te worden. In dit huishoudelijk reglement worden alle principes zoals bepaald in deze omzendbrief minimaal weerhouden.

Bij onregelmatigheden of onaanvaardbare handelingen vanwege één of meerdere BIN medewerkers, dient de coördinator in samenspraak met de gemandateerde politiebeambte ervoor te zorgen dat deze persoon(en) uit het netwerk geweerd worden. De gemandateerde politiebeambte zal van iedere onregelmatigheid onverwijld melding maken aan zijn korpsversten en de burgemeester.

In extreme gevallen moet de lokale politie en overheid het ganse netwerk stopzetten.

V. Minimale voorwaarden tot erkenning van een BIN:

- De vraag tot oprichting van het BIN dient te komen vanuit de burgers.
- Het BIN mag geen partijpolitieke doelstellingen hebben.
- De betrokken BIN-medewerkers dienen:
 - Zich op een positieve wijze in te schrijven in het BIN project en het huishoudelijk reglement te ondertekenen.
 - In het bijzonder te handelen conform de wet op de private milities, de wet ter bescherming van de privacy, de wet op het politieambt en de bewakingswet
- Voor de betrokken politiebeambten blijft de plicht op het respecteren van het beroepsgeheim gelden inzake haar input en feedback naar de medewerkers van het BIN.
- Het BIN moet één vrijwillige coördinator hebben die beschikt over een bewijs van goed gedrag en zeden en een gemandateerde begeleider vanuit de lokale politie.
- Voor de werking van het BIN dient een doordacht communicatieplan opgesteld te zijn waarin de specifieke werkwijze van onderlinge informatiedoorstroming bepaald werd.
- Alle richtlijnen die in deze omzendbrief vervat zijn en die van toepassing zijn op de BIN medewerkers, worden opgenomen in een huishoudelijk reglement dat door alle BIN medewerkers dient onderschreven te worden.
- Het BIN dient opgenomen te worden binnen het zonaal veiligheidsplan.

Er is pas sprake van een BIN wanneer dit alles vervuld werd en er een protocol tussen alle partners (lokale politie, lokale overheid en de BIN-coördinator) ondertekend werd waarin alle afspraken werden opgenomen.

VI. Evaluatie:

Regelmatig overleg is noodzakelijk zodat tussentijdse evaluaties en bijstellingen mogelijk zijn.

Het is belangrijk dat de werking van het BIN regelmatig geëvalueerd wordt (minstens één maal per jaar). Deze evaluatie kan niet enkel gebeuren op basis van criminaliteitsstatistieken. Factoren zoals de kwaliteit van de meldingen, de evolutie van de veiligheidsgevoelens en de tevredenheid tegenover de politiediensten, kunnen hierin ook opgenomen zijn, evenals de invloeden op de sociale cohesie van de betreffende wijk.

De wijze waarop deze evaluatie zal gebeuren, vormt een onderdeel van de onderlinge afspraken die in het protocol vervat worden.

Indien deze structuren bestaan, moet men deze jaarlijkse evaluatie ook naar voor brengen op het niveau van de gemeenteraadscommissie veiligheid en de preventieraad. In elk geval moet deze evaluatie in de zonale veiligheidsraad besproken worden.

VII. Ondersteuning:

Financiële en materiële ondersteuning van BIN's vanwege de lokale overheid is mogelijk en soms zelfs wenselijk om de onafhankelijkheid en de toegankelijkheid van het BIN te vrijwaren. Deze ondersteuning moet wel steeds onder het beheer van de lokale overheid blijven zodat zij bij problemen deze ondersteuning onmiddellijk kan stopzetten.

In geen geval kunnen noch BIN-medewerkers noch de coördinator een (bijkomende) vergoeding krijgen voor hun deelname aan het BIN. Wel mag er voor gezorgd worden dat hieraan geen kosten verbonden zijn.

VIII. Overeenkomst:

Om een en ander duidelijk te maken en een toetsing mogelijk te maken zal de specifieke werkwijze en alle hierin opgenomen voorwaarden voor elk BIN schriftelijk worden vastgelegd in een protocol dat door de coördinator, de korpschef en de burgemeester dient ondertekend te worden.

In deze overeenkomst moeten minstens de vermelding van de wijze van totstandkoming, de geldende afspraken, het communicatieplan, de coördinator, de aangeduide politiebeambte-begeleider, de eventuele voorziene ondersteuning en de wijze van evaluatie opgenomen worden. De lijst van de BIN-leden wordt beheerd door de coördinator in samenwerking met de gemandateerde politiebeambte.

Alle BIN-medewerkers dienen het huishoudelijk reglement te ondertekenen. Pas dan is er sprake van een BIN als gestructureerd samenwerkingsverband tussen de lokale politie en de burger.

IX. Toezicht vanwege de federale overheid:

Teneinde de federale overheid (in casu de Minister van Binnenlandse Zaken) in de mogelijkheid te stellen om toe te zien op de werking van de BIN's dient, vanaf het ogenblik dat een BIN-overeenkomst werd afgesloten, deze schriftelijk te worden overgemaakt aan het Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid (VSP). Jaarlijks moet hiervan een nieuwe schriftelijke melding gebeuren met mededeling van alle wijzigingen en aanpassingen en de resultaten van de evaluatie(s).

Indien de coördinator wijzigt of eender welke andere ernstige wijziging binnen de werking van het BIN optreedt, dan dient dit onmiddellijk schriftelijk aan het VSP te worden meegedeeld.

Elk noemenswaardig probleem dat opduikt binnen het BIN dient onverwijld via een bondig verslag te worden overgemaakt aan het VSP met vermelding van de ondernomen acties om het probleem op te lossen.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

Antoine DUQUESNE